

Pædagogisk dømmekraft

Pædagogisk dømmekraft kan beskrives som evnen til at træffe velovervejede beslutninger i pædagogiske situationer. Det indebærer, at kunne reflektere over og handle i forhold til komplekse og ofte etiske dilemmaer, som opstår i arbejdet. Pædagogiske dømmekraft er funderet i en kombination af teoretisk viden, praktisk erfaring og etisk bevidsthed, og knytter sig til det van Manen (2022) beskriver som pædagogisk takt. Pædagogisk takt handler om at orientere sig og handle på et kropsligt og sanseligt grundlag, hvilket kan beskrives som "en slags visdom eller empatisk sensibilitet for mennesker, og hvordan de føler, handler eller reagerer i bestemte situationer" (van Manen, 2022 s. 87). Når den pædagogiske takt forbindes med dømmekraften, kan det forstås som vores evne til at handle på baggrund af en vurdering af godt og ondt (Korsgaard, 2021 s. 9), og dermed en vurdering af, hvad der vil være den rigtige eller mest hensigtsmæssige handling. Pædagogisk dømmekraft og pædagogisk takt er således tæt knyttet til etiske overvejelser. Pædagogisk personales dømmekraft opøves gennem eksempler på taktfulde handlinger. Disse eksempler mødes og udvikles både gennem uddannelse og gennem erfaringer fra det pædagogiske arbejde. Refleksioner på baggrund af disse erfaringer er afgørende for at udvikle professionsetik (Ribers, 2012). Der er derfor behov for ikke kun at forholde sig til empati som en intuitiv kompetence, men også at have en mere analytisk tilgang til empati (Dam, 2020, Oreskov, 2024). Denne skelnen mellem intuitiv og analytisk empati taler sig ind i et behov for at øge pædagogisk personales medvidenhed om kroppens betydning i den pædagogiske praksis. Arbejdet med at udvikle pædagogisk takt og dømmekraft efterspørger eksempler, der er funderet i sanselige erfaringer, da dømmekraft bliver til ved at lave kvalitative iagttagelser af kroppens signaler (afslappet, mimik, kropsholdning, ændring i huden, lyde, vejrtrækning), for dermed at åbne døren ind til borgerens emotionelle verden. Fokus i dette tema er derfor rettet mod en fordybelse og refleksion over sanselige erfaringer fra den pædagogiske praksis.

Når der arbejdes med BBAUM, er der et greb der skal gives ved at trykke under borgerens fødder. For at få den bedst mulige effekt, skal dette gøre når borgeren har bare fødder. Dette er noget, der kan udfordre personalet, og i nedenstående case følger vi Camillas proces i forhold til at give borgeren Ditte tryk under fødderne.

Case

Personalet har oplevet sig udfordret, for eksempel i forhold til det greb, der udføres under fødderne. Dette er et emne der drøftes på et sparringsmøde, og Camilla siger "Det er bare min grænse, det gør jeg ikke". Hun fortæller at det med fødder, og især Dittes fødder, fordi hun ofte går på bare tæer og har meget hård hud, er over hendes grænse... På sparringsmødet to uger senere vender Camilla tilbage og siger "Da jeg kom hjem, så tænkte jeg, det gør jeg fandeme. Det er jo ikke ulækkert. Så det skal jeg gøre... Jeg forsøgte to gange på Ditte, hvor hun faktisk fik lidt tryk, og så tog hun foden ned". Evnen til at reflektere og arbejde med egne barrierer er afgørende for arbejdet med BBAUM, da borgeren registrerer hvis personalet ikke har det godt med at benytte metoden. Dette er noget Camilla reflekterer over, og til det afsluttende interview fortæller hun "Jeg er kommet over det der bump [at røre Dittes fødder]. Men har jeg haft mig 100% med i det? Jeg har forsøgt. (Oreskov, Nielsen & Secher, under review)

Diskussionsspørgsmål

1. Hvordan kommer Camillas dømmekraft til syne i casen?
2. Hvordan vil du selv have det med at trykke en borger under fødderne?
3. Er der forskel på hvordan du har det med at give tryk under fødderne til forskellige borgere?
4. Hvad betyder dette for borgerens oplevelse af at blive trykket under fødderne?
5. Hvilke dele af casen kan du lade dig inspirere af i forhold til dit eget pædagogiske arbejde?
6. Hvordan kan eksemplet være med til at udvikle din pædagogiske takt og dømmekraft?

Hvis du vil vide mere om temaet, kan du finde inspiration i nedenstående referenceliste.

Referencer

Dam, J. (2020). Empati: På et fundament af kropslighed og bevægelsessansning. I O. Lund & J.-O. Jensen (Red.), *Sans for bevægelse* (1. udg., s. 57–76). Hans Reitzels Forlag

Korsgaard, M. T. (2021). Pædagogisk takt: handling, eksemplaritet og dømmekraft. *Dansk pædagogisk tidsskrift*, 2021(2), 2–13

Oreskov, S.O., Nielsen, A.R.B. & Secher, S.B. (under review). Systematisk brug af BBAUM med voksne udviklingshæmmede- Betydningen af en kropslig og relationel metode i specialpædagogiske arbejde. *Specialpædagogik*

Oreskov, S. W. (2024). *Kunsten af sætte sig kropsligt i den andens sted - Kinæstetisk empati i pædagogisk kontekst*. Designskolen Kolding.

van Manen, M. (2022). *Pædagogisk takt - At vide hvad man skal gøre, når man ikke ved, hvad man skal gøre*. Akademisk Forlag.